

Ruokakasvatusyhdistys
RUUKKU

Ruokakasvatuksen valtakunnallinen verkosto

12.3.2026

Tänään

- Teemana yhteistyö ja osallisuus
- Oppilaat mukana hävikin vähentämisessä
  - Ella Wilén, Nahistuneet Naatit, Lapua
- Oppeja kouluruokailun kehittämishankkeista
- Ajankohtaista

Verkoston tavoitteet

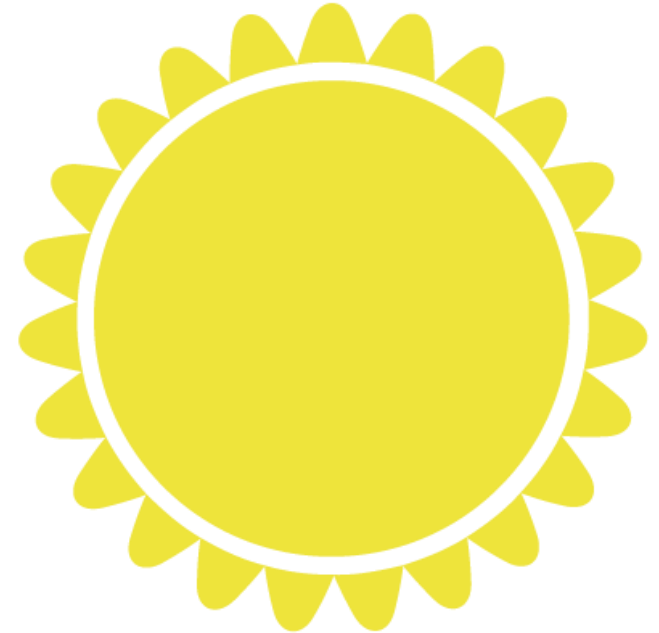
Ruokakasvatusverkosto tuo yhteen ja tavoittaa eri kohderyhmiä.

Verkosto lisää osaamista ja yhteistyötä ruokakasvatuksessa. Näin tuetaan lasten ja nuorten tervettä kasvua ympäri Suomen.

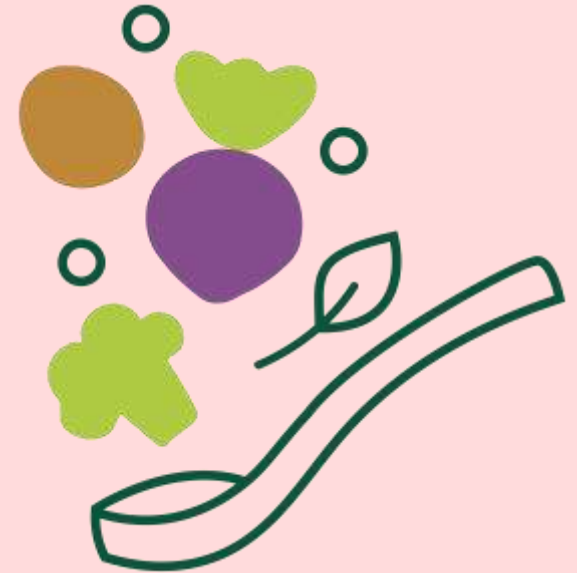

Toiminnan tapa

- Tuemme toisiamme lasten, nuorten ja perheiden ruokakasvatuksen ja ravitsemusterveyden edistämässä.
- Verkostossa voimme jakaa mm:
  - Ideoita
  - Haasteita
  - Ratkaisuja
  - Osaamista
  - Sekä saada ja ylläpitää kontakteja
- Verkoston jäsenenä:
  - Osallistut kokoontumisiin omien aikataulujen puitteissa
  - Muistat tekijänoikeudet / lähteen jakaessasi oppeja eteenpäin
  - Levität tietoa ruokakasvatuksesta ja verkostosta

Ella Wilén

Mitä lasten ja nuorten osallisuus kouluruokailussa tarkoittaa?

menti.com
2428 4186

Kaikki syömään

- Lapsen mielipide ja etu voivat olla eri asioita
- Saavatko lapset muodostaa omat mielipiteensä?
  - Millaisten asenteiden kehittymistä tuemme?
- Lapsi koee kuuluvansa osaksi yhteisöä, myös ruokailussa
  - Hänet hyväksytään sellaisena kuin hän on
  - Turvallinen ruokailuympäristö
  - Aikuisten läsnäolo ruokailussa
  - Vuorovaikutus perheiden kanssa
- Lapsille ja nuorille annetaan mahdollisuus vaikuttaa
  - Missä asioissa vaikuttamisen mahdollisuus annetaan?
  - Mitkä ovat täysin aikuisten vastuulla?
  - Mahdollisuus vaikuttaa edellyttää viestintää: miten ja milloin ideat huomioidaan? Jos niitä ei voida huomioida, miksi ei?

Ruokailun ohjaus ja valvonta

- Oppilaiden saattaminen ruokailuun on nostanut osallistumisastetta
- Opettajien istuminen oppilaiden joukossa on rauhoittanut ruokailua
  - Yläkoulun opettajilta tullut vastustusta. Hyväksymisessä on auttanut aika, käytännöstä viestiminen kokeiluna ja oppilaiden rauhallisempi käyttäytyminen
  - Ruokasaliin valmiiksi merkatut aikuisten paikat auttaa ehkäisemään opettajien pöytien muodostumista
- Ateriaedun arvosta tiedottaminen on lisännyt sen käyttöä
  - Lisäksi muistutus, että ateriaedun hyödyntäminen edellyttää valvontaa

Ruokailun ohjaus ja valvonta

- Pakollinen 10 min ruokasalissa on koettu hyväksi käytännöksi
- Ruokailu oman luokan kanssa samassa pöydässä nostanut ruokailun osallistumisastetta
- Ruokailun ohjauksen lisääminen voi auttaa syömättömyyteen
  - Kannustetaan opettajia puuttumaan syömättömyyteen sensitiivisesti
  - Avuksi ruokakasvatusosaamisen lisääminen / koulutus positiivisesta ruokapuheesta
  - Maistuvan koulun sivuilta löytyy teksti: "Miksi yhdessä syöminen on niin tärkeää?", jossa annetaan esimerkkejä positiivisesta ruokapuheesta ja ruokailutilanteen ohjaamisesta.

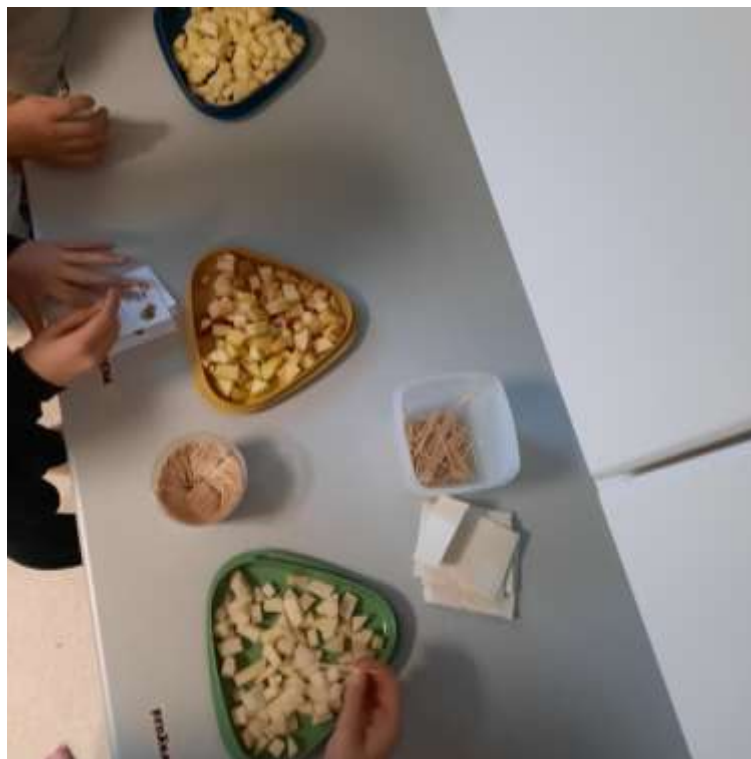
Ruokaileminen yhdessä oppilaiden kanssa on opettajalle mahdollisuus tutustua heihin paremmin ja kuulla esimerkiksi oppimisvaikeuksista tai kiusaamisesta.

Toiminnalliset pisteet oppilaille tutustuttavat kouluruokailun raaka-aineisiin

"Mitä olettekaan tänään tehneet, niin kummasti on kasvisten menekki kouluruokailussa ollut runsaampaa."

"Vierailu toi meille kivaa tekemistä ja lapsille lisää rohkeutta maisteluun. Samalla saimme tuotua kivalla tavalla esille kouluruokailun tärkeyttä."

Miten osallistaa oppilaita kouluruokailun suunnitteluun ja kehittämiseen?

- Mitä tänään on ruokana? Mitä söit?
- Lapsilähtöinen tiedonkeruu
- Kouluravintolatoimikunta, [Kouluruoka-agentit](#) tai kouluruokavaikuttajat
- Oppilaskunta käsittelee säännöllisesti kouluruokailua
- Valinnaisaine?
- Maistelutyöpajat sovitusti
- Opiskeluhuoltoryhmän rooli?
- Ruokaraati, jossa edustajia eri kouluista ja ammattilaisista

Miten kouluruokailu sujuu oppilaiden näkökulmasta?

<https://maistuvakoulu.fi/ideat/kouluruoka-agentit/>

MITEN KOULURUOKAILU NYT SUJUU?

OPPILAIDEN TILANNEKARTOITUS

- TÄMÄ TOIMII MEILLÄ HYVIN
- TOIMII KOHTALAISESTI
- EI TOIMI, TÄTÄ HALLUAMME PARANTAA

Päivämäärä: _____

1. RUOKAILUN AIKA

Kouluruokailu on sopivaan aikaan.	●	●	●
Oppilailla on riittävästi aikaa syödä.	●	●	●
Ruuan jonotusaika on sopiva.	●	●	●

2. ENNEN RUOKAILUJA

Opettaja käy päivän ruokalistan läpi oppilaiden kanssa.	●	●	●
Viikon tai päivän ruokalistaan on helppo tutustua.	●	●	●
Käsienpesupiste toimii hyvin.	●	●	●

3. RUOKA JA RUUAN OTTAMINEN

Lautasmalli tai malliannos on esillä kouluravintolassamme.	●	●	●
Linjastolla on selkeät tiedot, mitä ruoka sisältää.	●	●	●
Ruokaa on helppo ottaa: ottimet ja tarjoiluastiat ovat hyvät.	●	●	●
Ruokaa riittää koko ruokailun ajaksi.	●	●	●
Ruuat ovat houkuttelevan näköisiä.	●	●	●
Tarjolla on kaksi pääruokaa, ja molempia saa ottaa vapaasti.	●	●	●
Tarjolla on erilaisia kasviksia.	●	●	●
Kouluravintolassa on tarjolla erilaisia mausteita.	●	●	●
Kouluravintolastamme on mahdollista ostaa välipalaa.	●	●	●

Tulossa uutta!

- Varhaiskasvatukseen: Pysähdytään pöytään
- Ala- ja yläkouluun:
www.maistuvakoulu.fi
- Ammatilliseen opetukseen opiskelijoiden osallisuuden tueksi
  - Kaikki syömään myös amiksissa!

Mitä teillä tehdään tai on tehty? Mitä voisitte tehdä?

menti.com
2428 4186

Moniammatillinen yhteistyö

- Yhteiset palaverit ja ruokailu mahdollistavat vuoropuhelun (oppilashuolto, ruokapalvelu)
  - Arkinen toiminta on tärkeää!
  - Ollaanko samaa joukkoa ja yhteisö vai vaan töissä saman katon alla?
    - Tämä välittyy myös oppilaille
- Näkyvä yhteistyö on auttanut siinä, että sekä opettajat että ruokapalvelun henkilöstö luottavat viestien kulkemiseen
  - Opiskeluhuollon ihmisiä kutsuttu syömään yhdessä
  - Rehtorin näkyvä kahvittelu esim. ruokapalvelupäällikön kanssa

Yhteistyö vanhempien kanssa

- Ruokalistojen kehityksessä voisi hakea ideoita myös siitä, millaisia ruokia perheissä syödään
  - Tutut ruoat maistuvat lapsille
- Ruokateemaiset tapahtumat yhdessä huoltajien ja oppilaiden kanssa voisivat lisätä yhteistä ruokailoa

Ajankohtaista

Ruoka yhdistää – Ruokakasvatuksen viikko 16.–20.3.2026.

Ohjelma

- Virtuaalivierailu maitotilalle lapsille ja nuorille ti 17.3.
- Ruoka yhdistää – **koulutuswebinaari ammattilaisille** to 19.3. klo 12-16
- Vanhempainilta to 19.3.
- Valmiita materiaaleja käytettäväksi päiväkodeissa, kouluissa sekä nuorten toiminnassa.

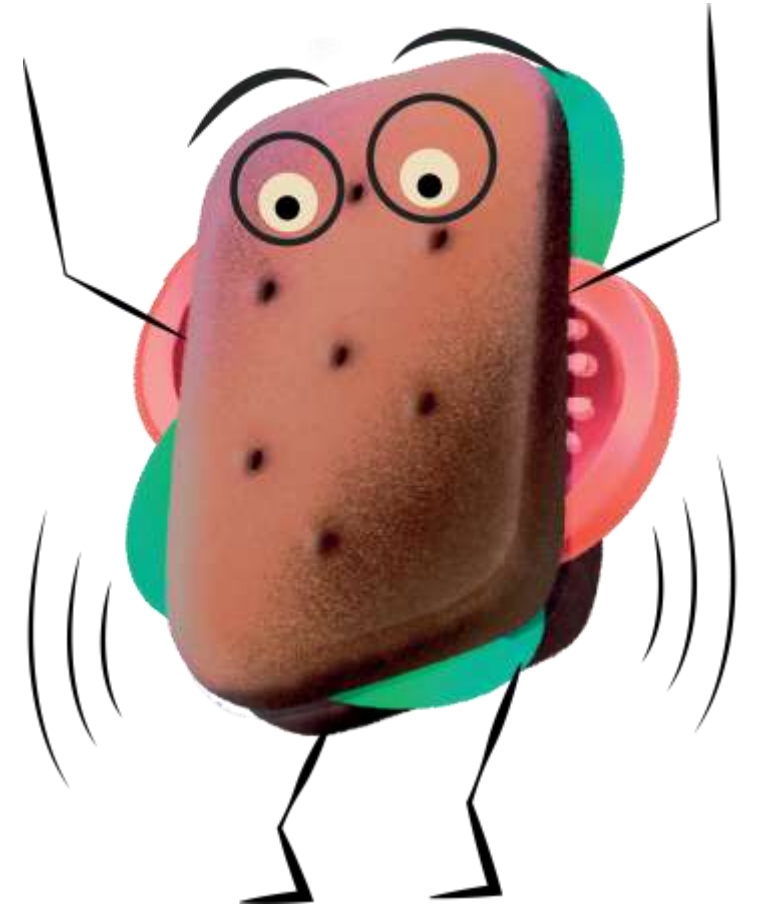
Osallistu Ruoka- kasvatuksen viikkoon!

ruokakasvatus.fi

Ajankohtaisia vinkkejä ynnä muuta

- Hyvää kansainvälistä kouluruokapäivää!
  - *ERASMUS-toiminta avannut oppilaiden silmiä, kun nähdään, miten hieno asia suomalainen kouluruokailu on*
- PROMO-hankkeen materiaalit kasviproteiineista: <https://ilmastoruoka.fi/kampanjamateriaalit/>
- VälipalaBreikki nuorille: www.vbreikki.fi
- Ohjeistus ”turvaruuasta”
- Ultraprosessoinnista kättä pidempää
- Ravitsemussuositusten viestintäkampanja lanseerattaneen pian!
  - ”Sinähän sen päätät”
  - Nuoret kohderyhmänä syksyllä

Verkoston tapaamiset 2026

ma 25.5. klo 14-15

Viestintä huoltajille

ma 21.9. klo 14-15

Tilaratkaisut ja ruokakasvatus

ke 28.10. klo 14-15

Ruokalistojen kehittäminen –
ruokalistaklinikoista opittua

ke 2.12. klo 14-15

Päätäjät: kuntien viranhaltijat ja
luottamushenkilöt, eduskuntavaalivaikuttaminen

Kiitos!

www.ruokakasvatus.fi

www.neuvokasperhe.fi

www.maistuvakoulu.fi

www.nykytila.fi

Ruokakasvatusyhdistys
RUUKKU

SYDÄNLIITTO
Neuvokas perhe

